Sal 1 — Hejmar 20

Duşemb 13 Îlon 1943

ROJA NÛ

Kiriyariya Roja Nû; ji bona erdên Sûriye û Libnanê; 10 lîreyên Sûrî; ji bona welatên din 2 lîreyên ingilîzî. Bihayê Hejmarekê: 10 Qemerî.

Dîwan û gerînendekariya Rojnamê: Bêrût-Birc; Weqif Tabet, Telefona Dîwanê: 74-04; Telefona Mala Xwediyê Roja Nû: 84-41. Edresa telg: Bêrût-Rojanû.

XWEDÎ Û GERÎNENDE: MÎR Dr. KAMIRAN ALÎ BEDIR-XAN

DEWRAN

ITALYAYÊ
Jî Şerê Xwe Kir

10 HIZÊRAN 1940.

Italyayê dît ko Frense ket erdê, wê bawer kir ko miriye, rabû li pişta wê xencrek xist û pê di nav bira talyan û Frense—Brîtanya Mezin de şer destpê kir.

5 GULAN 1941.

Erdê Efrîqa Rohelatî ji destê talyana çû.

10 GULAN 1943.

Talyan û eleman ji Efrîqa Bakurî hatine qewirandin.

10 HIZÊRAN 1943.

Girava talyanî Pantelariya, piştî bombardimanine xurt, xwe avêt bextê Hevalbendan.

10 TÎRMEH 1943.

Leşkerên Hevalbendan pê li erdê Sicilyayê kirine.

25 TÎRMEH 1943.

Musolînî istîfa xwe daye, Mareşal Badogliyo ket şûna wî û pê pişta fasizmî şikiya.

2 TÎRMEH 1943.

Serdar General Eyzenhawer silh teklîfî talyana kir, Badogliyo qîma xwe pê ne anî an nikart bû bîne.

2 TEBAX 1943.

Bombardimana erdê talyana ji nû ve destpê kir.

17 TEBAX 1943

Mesîne hatiye standin, û Sicilye bi timamî ket destê Hevalbendan û pê şerê Sicilyayê qediya.

3 ÎLON 1943.

Li 14 ê tebaxê civanê Kubekê — li Kenadayê — çêbû, Serekcimhûr Rûzwelt û Mr. Çorçil qerara vegirtina erdê Ewripayê dane û serfermandar û şerdariyên Hevalbendan planên eskerî ko pê gi. rêdayîne danîne û li 3-yê îlonê vegirtina erdê Ewripayê bi derketina eskerên Hevalbenda Italyayê destpê kir.

8 ÎLON 1943.

Italyayê û Ordiyên di wê xwe avêtine bextê Hevalbendan.

Dîrok An Çîrok

Hatin û Çûna Fesîstan

ÇIRIYA BERI 1922

Terefdarên Musolînî ber bi Romayê ve meşiyane, kralê talyana Musolînî kir serekwezîr û hikûme teke fasîst hatiye danîn.

Musolînî xwe kir diktator, ango hemî qiwet û selahiyetên dewletê xist destê xwe; peyayên ko pê qail ne dibûn hatine girtin û avêtin zêndanan; û hinên wan jî hatine kuştin, û ev bê hikm û qerara mehkemeyeke bi isûl.

1926—DIKTATORI

Heqên miletê talyanî ên bingehîn; serbestiya gotin û axaftinê, serbestiya kovar û rojnaman, serbestiya civan û civatan, serbestiya bijartina naib û nimînendeyên miletî hatine rakirin; xweş an ne xweş bikêrhatî an nekêrhatî bi tiştê ko hikumetê dikir diviya bû xelk qîma xwe bîne û evtişt nexweş jî be devê xwe bigire.

1935—ŞERÊ HEBEŞISTANÊ

Ordiyên Italyayê bi emrê Musolînî direjî mileteki jar û mezlûm kir, û ket erdê Hebeşistanê: xelkê Hebeşistanê bi mêranî şerî talyana kirin, lê çek û posatên wan kêm bû, eskerên wan bê ta'lîm bû, tang û balafirên wan tu ne bû, şikiyane. Berî du salan bi arîkariya qiwetên brîtanî, talyan ji Hebeşistanê hatine qewirandin û Hebeşistan giha azahî û serbestiya xwe.

1932— MIHWER

Italya bûye dewletek ji yên Mihwerê.

10 HIZÊRAN 1940

Italyayê direjî Frensê kir, ji ber ko talyana baver dikirin, xwarin hatiye danîn sifrê.

ÇIRIYABERI — 1940

Talyana direjî Yewnanistana biçûk û bêmecal kirine.

Lê leşker û xelkên Yewnanistana biçûk û bêmecal, ji bono azahî û serbestiya Welêt mîna pilenga şerî talyana kirin û wan ji erdê Yewnanistanê derêxistine, talyan xistine tengiyê, firqeyên elemanî ên zirhkirı diviya bû bên hawara talyana.

1940—SÛDAN Û MISIR

Ber bi xelaseka sala 1940 - î ve, talyana direjî Sûdana—Ingilîzî kirine, kitine axa Somaliyê û Misrê.

1941—1942

Talyan ji payetextê Hebeşistanê Adis—Ababayê û ji Somalilandê û i Erîtreyê hatine derêxistin.

(Erdên Efrîqa Rohelatî)

1943—DAWÎ

Erdê Efrîqayê ji talyan û eleîmana natiye paqij kirin, Musolîn ket, Erdê Italya Nîroyî hatiye vegirtin. Italyayê tevî ordiyên xwe, xwe avêt bextê Hevalbendan.

Çîrok qediyaye.

BARVENKOVO-MARIOPOL

Ordiya Sor Ev Her Du Bajar Vegirtine

MOSKÛ— Serfermandariya sovyetî dide zanîn: piştî şerine xwîndar, leşkerên sovyetî bi êrîşeke xurt şaristanên Barvenkovo û Mariopolê standine.

MOSKÛ — : Bi tevayiya dengan Mitran Sergius hatiye bijartin Petrîkê Moskovayê û hemî erdên ûrisa. Petrîkê nû di Kinîsa Aparisionê de wê rûne ser textê xwe. Heft lebatên civata Sinodê jî hatine neqandin.

. HEJDE MILYON .

TON WAPOR HATINE ÇÊKIRIN

WEŞINGTON— Ji wextê ko Emerîka ketiye şerî—7 ê kanûna paşîn 1941 —î û heta niha destgehên emerîkanî 18 milyon ton mezin wapor çêkirine.

CEZAYIR— Radoya Frensê elam dide ko qiwetine Hevalbenda ên teze derketine Napoliyê.

PARÎS— Radyoa Parîsê duhî êvarê digot: di erdê Italyayê de şerine zor û xwîndar çêdibin; eskerên talyanî û elemanî li hev û du dixin.

LONDRE— Danezaneke ingilîz û emerîkanî elam dide: duhî bombeavêjên emerîkanî ên giran di bakur û bakur—roavayê Frensê de der neh deran hêjagehên dijmina bombardiman kirine. 15 nêçirvanên elemanî hatine avêtin erdê.

ARIKARIYA FRENSIZA

ROJNAMEYEN INGILIZI PESNÊ FRENSIZA DIDIN

LONDRE— Rojnama ingilizî Teymis dinivîse : di tevdan û şerên ko di enîya behra spî de çêbûne û bi hilweşandina Italyayê, berên xwe ên hêja daye, leşkerên frensizî bi awakî gelek hêja arîkariya Hevalbenda kirine. Mancester Guardiyen dibêje: heke eleman dixwazin di erdê Italyayê de şerî me bikin, perîşan·ya wan hêj mezintir bibe. Eskerên ko ji xwe têrî hewcedariya eniyên ko niho têde şer çêdibin na kin, divê hêj bêtir bêne belav kirin. Eleman ne hinde xurt in ko li herderê bikarin xwe midafie bike. Payetextekê ji yên Mihwerê ala spî kişandiye; Mihwer hejiyaye.

WEŞINGTON—R: Balafirên Hevalbenda bêetlahî dadikevin balafirgehên erdê Italya Nîroyî. Êrîşa erdê Germanistanê û erdê Hikûmetên ko dane pey elemana wextekî nîzing de, ji wan balafirgehan destpê bikin. Bi xurtî tête bawer kirin, her wekî refên Hevalbendan Italya şkênandiye, bihna Mecaristan, Bilxaristan û Romanyayê jî biçikînin. Fenlandya jî wextekî nîzing de bêşik xwe bavêje bextê Heval bendan.

DANEZANA SOVYETI

MOSKÛ— Serdariya sovyetî duhî êvarê elam dida: leşkerên rûsî ber bi Pavlogradê ve şerî dijmina kirine, 10 û heta 12 kilomêtir pêş ve çûne û 70 avahîgeh vegirtine. Di roava û nîro—roavayê Stalînoyê de, Ordiya Sor zora elemana biriye û 10 û heta 15 kîlomêtiran ber ve hatiye; 40 avahigeh ketine destên yekîneyên rûsî. Di bakurê Brianskê de jî qiwetên rûsî pişta elemana şkênandine, gelek avahîgeh û bajarên Karobîno, Ivanovîçî, û Bitoşê standine. Di nîro—roavayê Xarkovê de lekên şerevaniyên sovyetî pêş ve meşinaye.

Du hezar kuştiyên elemanî li erdê mane. Refên Stola Sor di Derya Baltîqê de, waporeke dijmin a barkêş 5.000 ton mezin bin av kiriye.

DANEZAN

CEZAYIR—R: Qerargeha Hevalbenda a mezin li Efrîqa Bakurî dide zanîn: Italyayê xwe avêtiye bextê me.

NÛ-YORK—R: Radyoa Nû-Yorkê elam daye ko Italyayê bê gotin û bazar xwe avêtiye bextê Hevalbendan.

CEZAYIR—R: Qerargeha Hevalbenda a mezin li Efrîqa Bakûrî dide zanîn; Li ser emrê Hikûmeta talyanî Ordiyên talyanî xwe avêtine bextê me

Bangîna Eyzenhawer

CEZAYIR:— A.F.I. Qerargeha Hevalbenda a mezin li Efrîqa Bakurî dide zanîn: General Eyzenhawer, serdarê qiwetên Hevalbenda, gotara jêrîn belav kiriye.

Bi navê serfermandarê Hevalbenda min bext da Ordiyên talyana, û bi şertên vê bext danê Brîtanya Mezin, Emerîka û Sovyetistanê qîma xwe anîne. Tiştê ko min kiriyo bi kêrî Hevalbendan tê.

Hikûmeta talyanî soz daye û riayetî wan şertan bike. Destşerkişana ko di nav bira nimînendeyê min û yên mareşal Badogliyoyê de hatiye mor kirin, di cih de destpê dike.

Şer di nav bira leşkerên Hevalbenda û yên talyanî de hema disekine. Hevalbend arîkariya hemî talyana bikin yên ko ji bona qewirandina elemanên ta'daker ji welatê Italyayê dê bixebitin.

ITALYA

ERD-XELK-BAJAR

Rûyê erdê Italyayê tevî giravan 309.940 kilomêtir car gûşe ye. Xelkê Italyayê 42.000.000 «çel û du milyon» in.

Di erdê Italyayê de sê çiyayên agirî hene: VEZU, ETNA û STROMBOLÎ. Şetên wê Po, Tîber û Arno ne. Giravên di wê ên mezin Sicilye û Serdinya ne.

Rome payeteytê Italyayê ye; rûniştimanên di wê milyonek e.

Bajarên di wê ên girane ev in : Jeniwa, Mîlan, Napolî, Turin, Palermo, Florens, Kataniya, Venedig Trîest, Bolonya û Mesîna.

Zivistan û teşxeleyên di wê

MOSKÛ— Harold King, nûçegihayê Royterî yê ko di eniya Xarkov—Ûkranyayê de, li ba Ordiya Sor e, axaftına ko di nav bira wî û kolonel Ivan Vorobiev—serekê şerdariya General Konev, serdarê Ordiyên sovyetî yên eniya Xarkovêde çêbûye qise dike; Kolonel Vorobiev gotiye: di eniya Xarkovê de û der eniyên din şerê me xweş çêdibe. Lê pêşveçûna me heta Dniepré tiştekî zehmet e, beriya vî hin pirs hene ko divên bêne safî kirin.

Wext ji her tiştî giranetir e. Em niho di meha îlonê de ne û heye ko der çiriya berî baranine xurt wê bibarin û pê erd û rê dê bibin têr herî. Her çend jî Ordiya Sor derbine dijwar daye Ordiya elemanî, ew ne ber bi şkênandinê ye. Bêşik eleman di Zaparojeyê de, ya ko tête hesibandin mîna mifteya hemî erdên nîroyî yên rohelatê Dnieprê, bi xurtî pê bidin erdê û ew di Qrimê de jî bi awakî zor berberiya me bikin. Êdî ji bona Ordiya Sor ne wext e ko dest bi êrîşine mezin bike,

DI WELATÊ ZEMBEQÊ GEWIR DE

Nivîsevan *Grigori Petrof* — 14 — *Wergerandok:* *Qedrî Can*

Ji wan pêve, piştî standina tezkerê, wacibatên leşkerî çawan dibe û çawan dikarin ji welatê xwe re xebatê bikin, ji wan re didan zanîn û ji wan re digotin:

Ev cihê ku hûn ji wê derê hatine, merivê wê mîna xiltan dikevin bin qulikê axê; wan jiyîneke însanî ne dîtine, ne xwendine... ne bihîstine... Hûn jî mîna xiltan, ji wê derê hatin. Heke hûn jî, mîna xiltan herin, di nav xiltan de, di wan qulikan de bimînin, şerm e. Hûn, mîna nubeşirên jiyîna nuh vegerin wir. Ew canên însan ku di wan qulikên teng û tarî de di mînin, hûn hişyar bikin. Li wir ordiyeke nuh pêk bînin.., da ku ev ordû, bibe ordiya lihev-hatin, bê dengî û bajarî (medeniyet) ê.

Di ordiyan de hinek tabûr hene ku bi qehremaniya xwe nav û deng dane... ew, ji xwe re, navê tabûra mirinê didin... her kes jî bi vî navî, bivê nevê, ban wan dikin. Ewên ha, heke biqewime, hetanî neferek bimîne jî, ji mirinê rûyên xwe banadin. Evên ha, qehreman in.

Ji bona pêşveçûna welat: xebat,.. qandî mirina di ber welat de, bi rûmet e...

— Hûn zeviyan çawan diajon? Hûn genimê xwe çawan diçînin û diçinin!

— Hûn çawan ji şîrê heywanê xwe, ji êzingê çiyayê xwe fêde dikin?

— Mêrên we çawan bi jinên xwe re derbas dikin?

— Dê û bav, zarokên xwe, çawan mezin dikin?

Nuha werin, ji we re van tiştan, di nav miletên pêşdeçûyî, çawan çêdibe, em bidin fam kirin. Çima her kes ji qumaşê Ingiliz, ji camên Çekoslovakya, ji qonserwê masiyên Felemengê, ji mihînên Îrlandayê, ji şeraba Frensayê, ji nîv-hişkê Danîmarqê, ji dantêlê Brûksêl, ji kurkên Ûrûs, ji karton û kîbrîtên Îsweçan hez dikin???

— Çima ku ev tişt li nav wan, bi awakî pir baş çêdibin. Hûn jî xeyret bikin, tiştên wisan di nav welatê me de çêbikin...

— Kî ewê van çêbike? Kî ewê çavê bav û birayên wî gundê we veke? Kî ewê xwe bigihîne nav cihê çirav û tenha.

Zabitên murebî û murşid, ji leşkerên xwe ev pirs dikirin, û cewaba wan pirsan, dîsa wan bi xwe didan:

— Hûn!... Berî her kesî, hûnê çêbikin... wê gavê kufletên we, ji mayîna we ya qişlê tu tiştî xisar nakin... bêtir ewê kar bikin. Ew tiştên we ji wan stendine, hûnê bi pir tir li wan vegirînin. Hûn mîna tiştekî xam hatin qişlê.., nuha mîna malekî çêkirî û nola însanên agirî, hûnê vegerin gundê xwe.

Ew Finlanda ku, ji her bexşên tebîet bê par bû di nav wê de, zabitên Fîn ên xort, dibûn dermanekî çandî... însanên bi heş, bi qiwet, bi xwîn ji fabrîqên xwe derdixistin..

Leşkeran, ji hevalên xwe yên mezin re, hurmet û hezkirin didan xuya kirin. Di nav wezîfeyên leşkerî de, dilê wan ne dişikandin... Halên hevalên xwe ên sist û natewan teftîş dikirin... Leşkeran, gava ji leşkertiyê der diketin, ji zabitên xwe re, reşbelek dişandin, jiyîna leşkeriyê bi pesn û dilxweşî yad dikirin û êdî li jiyînê bi çavekî din dinêrîn... Ji bona xêz û rêzên jiyîna welatê xwe, ji zabitên xwe pîlan û talîmat dixwestin. Zabitên wan jî, ji wan re kitêb, kovar û rojname dişandin...

Di nav welat de pêk hatineke sihî û çandî çêdibû.

Qislê, ji bo pêşveçûna milet ne maniek bû; matir, cihekî îrşadê bû. Heta gundiya, ji zarokên xwe yên serhişk re digotin; bira carekê wexta leşkeriya te bê, hingî qişle kare te bîne ser rê.

Belî, qişlê ew diani ser rê: ji heqê merivê wisan bê kêr tenê qişle derdiket. Kal û pîrên wan ji bi ser da: Erê... erê ., berê çave me kor bû; me jiyîneke ne çê derbas kiriye. Spas ji Xwedê re, xortên nuha; awayî jiyîna qenc hîn bûn...

Bi vî awayî, qişle, bifikir û bi exlaq bilind bû. Her wekî hevîrtrşê baş ku hevîr bilind dike...

DEMA NIHA

BERLÎN — Serfermandariya elemanî danezaneke xas belav kiriye, têde hatiye gotin: Hikûmeta Badogliyoyî a bêbext di dora Romayê de esker kom kiri bû, bi hênceta tirs heye ko Hevalbend esker derînin nîzîkî Romayê. Ji wextê ko Badogliyo xwe avêtiye bexte Hevalbenda di Romayê de, eskerên talyan û elemanî şerî hev û du dikirin; dawî mareşal Von Keserling, oltîmatomek daye Serdarê Romayê û piştî çend saetan talyana dest ji şerî kişandine. Ji çek kirina eskerên talyanî dom dike. Çûn û hatin di nav bira Napolî û Salernoyê de ji nû ve destpê kiriye. Eskerên elemanî şaristanê Vatîkanî wê bihemînin. Di Italya Bakurî de Mareşal Romel, serfermandar, piştî şerekî xurt, qiwetên talyana xistiye tengiyê û wan çekê xwe danîne.

Verone, Kremone û Triest hatine vegirtin, bitenê Triestê de 90.000 eskerên talyanî hatine ji çek kirin. Di Frenseyê de Ordiya Von Rundstedt, çekê eskerên talyana ji wan standine; erdê ko di nav bira Tulon û Mentonê de ye hatiye vegirtin. Di Balkana de berberiya talyana hatiye şkênandin, Tîrana—payetextê ernewûda-û Atîne—payetextê Yewnanistanê-hatine vegirtin. Bi tenê li hin deran di nav bira qiwetên me û yên talyana de şer dom dike

BERLÎN— Hitler di radyoyê de panzde deqîqan peyiviye û bi getinine hişk û tehil qala bêbextiya Badogliyoyî kiriye û gotiye: Roja ko mitarekenama talyanî diviya bû bête belavkirin Kralê Italyayê bi xwe digot ko tiştekî wilo nîne û Italyan mîna berî teniştа elemana de ne, û ev her du dewlet dostê hev in, rojên tehl û şêrîn de.

Piştî ko General Eyzenhawer beyana xwe belav kir, nimînendeyên Italyayê digotin elemana: Ingilîza derewa dikin tiştekî welî tu nîne û piştî saeta kê talyan bi xwe mulûr dihatin ko xebera ingilîza ye.

PÊJINÊN DINYAYÊ

INGILISTAN

Ingilistan an Brîtanya Mezin Kişwerê cihanê ê mezintir e. Brîtanya bi xwe ji giravên Ingilistan — Skoçye û Irlandayê bihevketî ye. Rûyê erdê Brîtanya Mezin 300.000 kîlomêtir çargûşe ye. Têde

8 milyon xelk hene. Payetextê Ingilistanê Londre ye. Bajarên di wê u mezin: Liverpûl, Bermingham, Kardîf, Edinbûrg, Mançester û Şefeld in. Rûyê erdê kişwerê brîtanî 34.612.000 kîlomêtir çargûşe ye

têde 450 milyon xelk rûdinin. Wêneya yekemîn Xwedîtac û Kişwer Kral û Kralîça Brîtanya — Mezin û yên din bergehên Ingilistanê pêşme dikin.

IMPRIMERIE DU JOURNAL LE MIROIR D'ORIENT

1ère ANNEE — LUNDI 13 SEPTEMBRE 1943 — NUMERO 20

LE JOUR NOUVEAU

Direction : Beyrouth Wakfs Tabet
Place des Canons Tél. : 74-04 et 84-11

QUOTIDIEN KURDE
Directeur - Propriétaire : EMIR Dr. KAMURAN AALI BEDIR KHAN

Le Numéro 10 P.L.S. - Abonnement
Syrie-Liban 10 L.L.S. Etranger 2 L. Stgs.

Vers la Victoire

CHRONIQUE HEBDOMADAIRE DE LA GUERRE

La campagne d'été si chère à Hitler se déroule décidément à une cadence très accélérée et sans l'espoir d'un changement de sens. Le Dictateur, qui en est réduit maintenant à défendre seul une cause depuis longtemps déjà perdue, commence sans doute à penser à la rédaction de ses mémoires d'outre-tombe, autant pour l'édification des futurs candidats à la domination universelle que pour éviter aux historiens à venir le risque de déformer sa si noble figure.

Le discours qu'il vient de prononcer est assez symptomatique du cours de ses pensées. Un homme qui veut faire croire encore à la victoire n'annonce pas à son peuple avec une telle amertume la trahison de son partenaire ! La démoralisation atteint officiellement les hautes sphères : L'Allemagne est aujourd'hui dans la situation la plus critique de son histoire.

Le déséquilibre causé dans sa stratégie par l'armistice que vient de signer l'Italie est d'autant plus grave que pour essayer de ralentir l'occupation de la péninsule par les Alliés, les Allemands sont obligés d'en occuper les villes les plus importantes et que pour le faire ils se heurtent à un adversaire inattendu le soldat italien lui-même. Ils en viennent d'ailleurs à bout facilement, mais à côté de l'armée italienne se tient un adversaire beaucoup plus dangereux composé de la masse des cheminots, des fonctionnaires, du peuple qui n'hésiteront plus à saboter au maximum le trafic militaire maintenant que les Alliés sont tout près. Ceux-ci n'ont plus à craindre pour leur flottes de débarquement que l'aviation ennemie, puisque les sous-marins axistes de la Méditerranée n'existent plus. Et ce n'est pas cette aviation, avec la dispersion que lui impose la multiplicité des opérations, qui empêchera, par exemple, l'occupation de la Corse ou un débarquement sur la côte albanaise.

Les Alliés sont déjà prés de Naple à l'Ouest et au delà de Brindisi à l'Est. De ce côté les grandes étendues plates permettront une avance rapide des éléments motorisés.

Eu Russie la déroute allemande ne fait que s'accentuer. Les noms des grandes villes reprises par l'Armée Rouge défilent dans les communiqués à peu près comme les noms de rues pour les voyageurs d'un car de l'agence Cook. Les spécialistes de la question estiment qu'avant la fin du mois, les Allemands auront été refoulés derrière le Dnieper. Et bientôt après ce sera la campagne d'hiver, dont les Russes, eux, ne se laisseront pas enlever le monopole.

D.

Les DEPECHES de la NUIT

ORAN.— Arrivant à ORAN vers 17 Heures samedi, le général De Gaulle atterrit sur un aérodrome voisin de Mostaganem. Il fut accueilli par le Général JUIN, M. DURANT, Président local de la France Combattante et plusieurs autres personnalités.

Précédés de motocyclistes, le général de GAULLE qu' accompagnait le Général CATROUX, Gouverneur Général de l'Algérie, se rendit à pied à l'Hotel de Ville. Devant le monument aux Morts, sont rangés les officiers de la garnison et devant les grilles de la Mairie, les personnalités de la ville, Le Général DE GAULLE salua le monument symboliqae puis remit un nouveau drapeau au régiment des tirailleurs sénégalais. La fanfare exécuta «au drapeau» et «la Marseillaise» Ensuite, les troupes présentées par le Général DUMINY défilèrent: les tirailleurs que commanda le Général CATROUX et les glorieux marsouin. défilent au milieu des acclamations.

Après avoir félicité le Général DUMINY le Général DE GAULLE déposa une gerbe au Monument aux Morts puis quitta «Mostaganem» et gagna Oran par la route cotière ce qui permit au général d'apprécier le grand effort colonisateur entrepris dans cette région et voir au passage les camps militaires. Tous les villages étaient pavoisés Des mats tricolores annoncent l'entrée d'Oran, sur le boulevard Clémenceau une grande banderolle traversant la rue, rappelait les mots célèbres : «Honneur et Patrie, voici le Général De Gaulle».

Le Général De Gaulle descendit de voiture boulevard du front de mer. Salué par la «Marseillaise» et une salve de 50 coups de canons, il passa en revue la garde d'honneur. Il déposa ensuite une gerbe au Monument aux Morts et le cortège gagna la préfecture et la céremonie prit fin au milieu d'un grand enthousiasme:

LA GUERRE CETTE SEMAINE

Depuis le début de Septembre les Allemands ne subissent que des échecs. On dirait que la fortune de la guerre, ayant leurré le Reich pendant quatre ans s'est décidée à passer ouvertement dans l'autre camp au début de la cinquième.

Le 30 Août les Allemands annoncent l'évacuation de Taganrog, base importante sur la mer d'Azov, en la qualifiant de «repli stratégique suivant les plans de la défense élastique». L'ordre du jour du Maréchal Staline met les choses au point il s'agit d'une déroute de la Webrmacht par suite d'une attaque soviétique effectuée sur les arrières des lignes ennemies.

Depuis, chaque jour apporte de nouvelle défaites à la Wehrmacht:

1er Septembre — l'Armée Rouge occupe la base fortifiée de Yelnya, avant-poste du bastion de Smolensk.

Deux Septembre — Moscou annonce l'anéantissement des forces allemandes encerclées à l'Ouest de Taganrog. La «défense élastique» de cette ville a été payée par les Allemands de 35.000 morts et de 5.000 prisonniers.

Trois Septembre — Les forces soviétiques prennent simultanément Soumi, sur le front central, et Lissitchansk et Vorochilovsk, sur le front du Sud.

Quatre Septembre — l'Armée Rouges occupe les importants noeuds ferroviaires de Gorlovka et de Miriotvka dans le bassin du Donetz, et annonce la libération complète du district de Vorochilovsgrad.

Cinq Septembre — continuant leur avance dans le Donetz, les Russes occupent l'importante ville d'Artemovsk.

Mais les malheurs du Reich ne se limitent pas au front oriental. Dans la nuit du 31 Août au 1er Septembre — la veille du 4e anniversaire de l'attaque indiscriminée de la Luftwaffe contre Varsovie — les bombardiers alliés déversent 1.800 tonnes de bombes sur Berlin dans l'espace de 50 minutes. Dans la nuit du 3 au 4 Septembre, ils reviennent à la charge.

Il y a 3 ans, quand sa victoire parut proche, Hitler s'écria au Sportpalast de Berlin : «Les villes anglaises, nous les effaceront de la carte du monde». Mais après Hambourg raséee, c'est le tour de Berlin d'être «effacée», Le sportpalast est-il encore debout.

C'est également depuis le début du mois que la situation du Danemark, déjà tendue, s'aggrave encore. Les Nazis y on proclamé l'état de siége; les Danois font sauter locomotives, usines de guerre et installations ferroviaires, Dans l'esprit du Reich, le Danemark devait constituer le modèle de l'Ordre Nouveau en Europe. Pendant longtemps les Danois avaient joui d'un régime de faveur. Mais la situation du Reich devenant plus précaire la situation de tous les peuples opprimés a changé. Et les Danois à leur tour sont entrés dans la bataille. Suivant l'exemple des marins de Toulon, 45 sur 60 unités de guerre se sont sabordées, et 9 autres ont pu atteindre les ports suédois de Malmoe et de Landskrona.

Autre fait significatif : la Suède avait déjà interdit aux Allemands le droit de passage pour leurs soldats et leur matériel de guerre, puis avait protesté énergiquement contre l'activité des sous-marins du Reich, qui ont coulé plusieurs de ses bateaux. Maintenant, les Suédois se sont contentés de mettre les équipages danois sous le commandement d'officiers supérieurs suédois, en les laissant sur leurs navires et sans les désarmer.

Enfin, le 3 Septembre, quatrième anniversaire de l'entrée en guerre des Alliés, a été marqué d'un événement capital: des troupes canadiennes et britanniques — et notamment la Huitième armée qui a écrit tant de pages glorieuses de cette guerre — ont mis le pied sur le continent européen.

Berlin et Rome avaient déclaré que l'Europe était devenue une forteresse inviolable, dont tous les abords étaient gardés par des fortifications hérissées de canons, de mortiers et de mitrailleuses, et detenues par des troupes d'élite. Les troupes alliées ont bien trouvé des travaux de défense, et même les armes ; mais les «troupes d'élite» les avaient abandonnés. C'est pourquoi, n'ayant guère rencontré de résistance, elles ont pu occuper une bande large d'une soixantaine de km. et profonde de vingt, en quatre jours.

Il y a quatre ans, les dirigeants allemands ont précipité leur pays dans la guerre, déclarant que c'étaient là le seul moyen de «briser l'encerclement du Reich» A ce moment, l'encerclement de l'Allemagne n'était que mensonge. Maintenant, il est devenu réalité. Le Reich est encerclé de tous les côtés parles forces alliées qui avancent à l'Est, l'Armée Rouge au Sud, les troupes anglo-saxonnes ; à l'Ouest, les peuples opprimés qui poursuivent leur luttes implacables dans l'ombre ; et dans le ciel de l'Allemagne par les bombardiers alliés, qui déversent inlassablement des millions de tonnes de bombes.

Ayant lancé dans le monde la doctrine de la guerre totale, le Reich en sent maintenant l'application.

L. V.

POEME KURDE

LE SABLE CHANTANT

Il a devant lui
Une poignée de sable,
Les grains sont les hommes;
Dans l'ensemble
Il voit
Des reines et des rois,
Des jardins d'iris,
Des palais, des tombeaux
De ombres, des flambeaux,
Des filles jeunes,
Des roses sur leurs joues
Près des étangs
Des enfants qui jouent.
Des destinées
Qui marchent en somnolant,
Les fontaines d'espoir
Des désespérés croyants.
Il voit des étoiles
En regardant le sable
Des perfidies
Et des secrets inavouables.
Il murmure,
Regarde les passants,
Dans la nuit de la vie
Il cherche le croissant.
La main impuissante,
Le désir insatiable,
La mer est muette
Voilà que chante le sable.
Pays de lumière,
Pays gris de souffrance,
Liqueur endormante
Des vignes de croyance.

Dr. BEDIR KHAN

RESUME DES NOUVELLES

FRANCE .— Le Général De Gaulle prononce un discours à Oran. Une ordonnance du Comité de la Libération prévoit la constitution d'une Assemblée Consultative provisoire.

Le Comité Central de la France Combattante lance une campagne de solidarité française.

Front de Méditerranée

3 autres destroyeurs italiens sont arrivés à Malte.

Les avions italiens de la base de Samos ont rallié Chypre.

De violents combats sont en cours dans la région de Naples.

Front de Russie

L'offensive soviétique se développe favorablement.

La journée d'hier a couté aux Allemands 65 tanks et 28 avions.

La cérémonie du sacre du nouveau patriarche de Russie a eu lieu Dimanche à la Cathédrale de Moscou.

LA PRESSE KURDE

Nous signalons, à nos lecteurs s'intéressant au mouvement culturel KURDE, les journaux et périodiques kurdes suivants:

RIYA TAZÉ. organe des Kurdes de l'U.R.S.S paraissant à Erivan.

GALAWÉJ, la plus grande revue littéraire kurde, parait chaque mois à Bagdad, avec 80 à 100 pages de texte

JIYAN hebdomadaire politique et littéraire, paraissant à Souleymanié.

HAWAR, revue littéraire bi-mensuelle paraissant à Damas. Textes kurdes et françaic.

RONAH Revue mensuelle illustré, paraissant Damas.

NOT NOQAV

Not Noqavên Elemanî Hatine Bin Av Kirin

WEŞINGTON— Wezareta emerîkanî a behrî dide zanîn: di nav mehên hizêran û tîrmehê de 90 noqavên dijmina hatine bin av kirin. 29 hebên wan bi derbên balafir û waporşerên emerîkanî xeriqîne.

DAN & STANDINA DIPLOMASI

DI NAV BIRA SOVYETISTAN & MISRÊ DE DESTPÊ KIRIYE

Qahire.— R : Wezareta Misrê dervekariyê dide zanîn : Dan û standina diplomasî, di nav bira hikûmetên Sovyetistan û Misrê de destpê kiriye. Piştî axaftinên ko di nav bira M. M a i s k î û Wezîrê Misrê ê yekemîn de çêbûne, ev pirs ketiye rê. Wextekî nîzing de her du dewlet nimînen deyên xwe ên diplomasî wê biguhêzin

PEYIVA PAPA & RUZWELT

ROME— Rojnama Vetîkanê Popolo dî Roma dide zanîn: roja şembê Papa bi Serekcimhûr Rûzwelt re bi telefonê axaftiye; peyiva wan 50 deqîqan dom kiriye.

MOSKÛ— R: Radyoa Moskovayê duhî êvarê digot: rewişa elemana a eskerî bê hêvî û niyaz e

BERNE — R: Duhî di Romayê de işareta talukê hatiye dayîn û balafireke nenas bombe avêtine.

NÛ YORK— Nûçeyên ko ji Madrîdê tên elam didin ko leşkerên brîtanî derketine Spêziayê, qerargeha talyanî a behrî ya ko 50 mîl di bakûr—roavayê Livûrnê de ye.

CEZAYIR— Bajarê Galîku—Marina hatiye standin.

DÛRIK

DÛRIKÊN LI BER TEMBÛRÊ

ÇEQILMAST

Kerîm lawo çeqilmast
Me pez kirî bi heneka
Em bûn koçerê birast.

Kerîm lawo çeqilmast
Me pez kirî bi heneka
Em bûn koçerê bi rast
Mi keyand û min meyand
Min kir ne kir ne bû mast,
Min rabû kir çeqilmast.

Kerîm bavê Sultanê
Te kon vegirtin l'latanê
Neqla mastê kûçiko
Giha serê meydanê...

Wan beqalê bajariya
Qantir ajotin xanê
Bar avêtin dikanê
Mast kiri bûn tepsika
Avêtin vê qapanê.

Kerim lawo çeqilmast
Pisîkê mexmer alast
Me pez kirî bi heneka
Em bûn koçerê birast.

—o—

Sê bizinên kûçik hene
Xelkê kehrê xwe dan kir
Û xelkê pezê xwe êm kir
Ew zelamê çû çi kir
Eba mezin li xwe kir
D'ser bizna re sekinî
Stoyê xwe j'ebê zeyde kir
J'her sêya yek nas ne kir.

Binya mala me b'kevir
Xelkê karê xwe dan kir
Xelke pezê xwe êm kir
Sê karê teres hebûn
Sê biznê tereş hebûn
J'her siyan yek nas ne kir

J'qapaniya dinyayê
Çû eba mezin l'xwe kir
Sê bihûst û çar til' ya
Stoy' xwe j'ebê dirêj kir.
Hat cihaba nexêrê
Gura biz'na beşik kuşt
Biz'na gerdik brîndar

Biz'na belik va li mal
Hat cewaba nexêrê
Eliyê Remo Edla bir
Hengî teres bihecî
Go zîk û da xencerê
Bi êgir ket û bela kir.
Go : em b' dest lepkî
Bi wan nikarin
Hêvî Xwedê û şêxê Gir.
Dor tixwîbê bi xişxişk
T'li Fatima çîm guhişk
Ew dimeşe weke mişk
Meşa wê, meşa dûpişk,
Zaroa bi ser de,,,.
Fişkefişk.
Go : bi xwedê
Em na xwin nanê hişk
J'dewsa nan û pîvazê
Em bixwin qaymaq û nivişk

Edla û Remî bûne cot
Her du çûn Dêra Zorê
Edla xwe nivîsî rehbik
Remo xwe nivîsî pirot
Go :hesebkî
Me mast ne firot.

ÇEQILMAST

Me pez kirî-j' Qelendera
Hey kûçik lawê qeşmera
L'ser sinca Remo binêr
L'elbika û l'mexmera

Remo cîranê Receb
Gerya bu l'Şam û l'Heleb
Peyde kir sê biznê celeb
Kumê xwe kiri bû merkeb
Ji bo xatirê pisîka,
Go : ne xwin
Mastê wek kezeb
Derpiyê j'na xwe qetand
Kir parzûna şîr û rûn.
Gû bi riha xwe kir
Çeqilmastê geniyê
Xist elbika dariyê
Avêt Midyata rengiyê,
Weqî daye bi çerxiyê
Kirî cawê riziyê
Li bejna xwe kiriyê.

—o—

Kerîm lawo çeqilmast
Hat cewaba ne xeyrê
Biz'na reşik va li mal
Eva qirik gura xwar
Eva beşik brîndar.

Edla, Remo bûne cot
Çûn dêra Zehferanê
Edlê xwe n'vîsî rehbik
Remo xwe nivîst pirot
Heseb me rûn ne firot.
Hingî Kerîm beicî
Go : zîko da xencerê
L' tirafê xist û bela kir
Her piçikê, b' derkê dibir
Hawara me ma Şêxê Kur.

Xelkê bizinên me bir
Kerîm lawo çeqilmast
Te konê çarde stûnî
Te l' erdê xist û guhast
Tu bu koçerê birast;
Te serê til'ya xwe na łast.
Kerîm lawo çeqilmast
Tu ger'ya l' Şam û Heleb
Te anî sê bizin celeb
Yeke kwîr û yek şeqet
Kerîm lawê qeşmera
Pez kirî j' Qelendera
Kerîm lawo çeqilmast
Pisîkê mexmer alast
Me pez kirî bi heneka
Em bûn koçerê bi rast.

MIREKA CIHANE

MIRÊKA CIHANÊ MIRÊKA WÊNEYÊN ŞER Û AŞÎTIYÊ

EVE EMERIKE

Emerîka ji bona zaroan cihekî delal e. Mîna li her derê di Emerîkayê de jî zaro roniya malê ne û hêviya welêt.

Emerîkanî weke miletên dinyayê ên din, yên xwedî terbiye û zanîn bi zaroyên xwe zehf mijûl dibin û her fidakariyê dikin dako kur û keçên wan bikevin dibistanên mezin û bibin insanên hêja, royên xwe dişînin karine giran, berpirsiyar dibin, têne girtin û êşandin. Emerîkanî li zaroyên xwe na xin, wan çavtirsiyandî na kin, bi çeyî û ziravî bi wan re didin distînin û gelek qedrê wan digirin.

Piraniya zaroyên Emerîkayê tirs çiye nizanin, derew çiye nizanin. Terbiya wan de, awayê tevger û rêzikên wan de hejkirin,

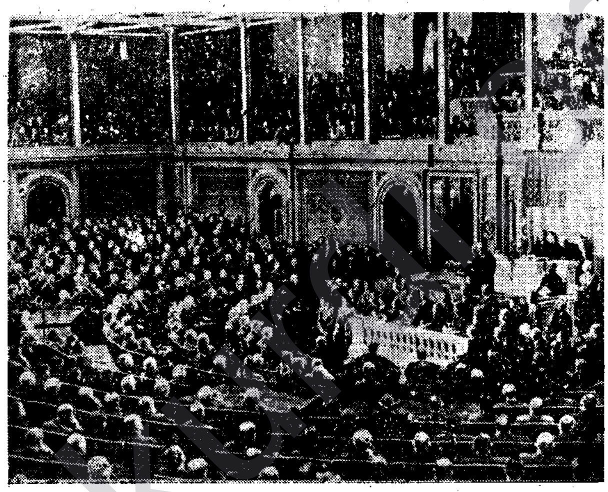

xwedî ilim û exlaq, camêr û bikêr hatî. Li gora qanûnên Emerîkayê zaro gava pênc-şeş salî ne divê herin dibistanê û tê de deh û heta donzde salan bixwînin. Hikûmet ji bona hemî zaroyên Emerîkayê dibistanine çeleng û spehî ava kirine û heke dibistan ji xanî û gundên zaroyan dûr in, otomobîl an omnîbûsên hikumetê ji bona çûn û hatine zaroan li ber dest in.

Piraniya zaroyên Emerîkayê wextê xwe, di dibistanan de bi xwendin û xebat û leyistin û li mal dîsa bi xebat û leyistinê derbaz dikin, û li mal bi kar û şuxlên malê jî mijûl dibin, û bi vî awayî hêj ciwaniya xwe de, bikêrî nefsa isûl, giranî, ziravî, raman mifteya her qencî û pêşveketinê ye.

Zaroyên Emerîkayê berî her tiştî ji Xwedê, ji welat û milet û ji dê û bavê xwe hez dikin.

Û zaroyên Emerîkayê dibêjin; ez ji Xwedê û bitenê ji Xwedê ditirsim û ji welat û dê û bavê xwe hez dikim.

Zaroyên Emerîkayê erd û miletê xwe nas dikin, tarîx û erdnigariya Emerîkayê xweş dizanin.

Ji bona ko miletek bikare heqê xwe nas b i k e û heqê xwe bi gotin, bi qelem, û gava hewce dibe bi xwîna xwe biparêze, midafi e bike, divê zaroyên vî miletî hêj di biçûkahiya xwe de, milet û

xwe û dê û bavê xwe tên. Gelek zaro di ciwaniya xwe de bi xebata ko pê dersên dibistanê bi şûnda na mînin û bi xebatên ko pê siheta zaroan zererê na bîne mijûl dibin û çend peran têxin destê xwe. Lê zaro nabe ko bi îşên giran mijûl bibin ko pê siheta wan zererê di bîne an ji dibistana xwe bi şûnda dimînin, qanûnên Emerîkayê vî tiştî bernade; û dê û bavên ko zawelatê xwe, heqên milet û welatê xwe nas bikin û qedrê wan bilind bigirin. Zaroyên milet divê bi îşên welatê xwe bendewar, elaqedar bibin.

Istiqbal, rojên ko bên yên wan in. Zaroyên welatekî divê bizaninhalê welatê wan çawa ye, û ji bo na parastin û serbestiya welêt çi tişt hene ko divê bêne pêk anîni

www.arsivakurdi.org